

**SARDAR PATEL UNIVERSITY**  
**BA (II - Semester) Examination**  
**Friday, 29<sup>th</sup> March, 2019**

10.00 am - 1.00 pm

**UA02GSAN21 - Sanskrit - Dashkumarcharitam (Uchchvasa-6)**

**કુલ ગુણ : ૭૦**

પ્ર.૧

- (અ) નીચેના ગદ્યખંડોમાંથી ગમે તે બેનો અનુવાદ કરો. (૧૦)
- (૧) અસ્મિન્નેવ ચ ક્ષણે કિમપિ નૂપુરક્ષણિતમુપાતિષ્ઠત આગતા ચ કાચિદજ્ઞના । દૃષ્ટ્વૈવ સ  
 એનામ્તૂલ્લદૃષ્ટિરૂત્થાયો-પગૂઢકણ્ઠશ્ચ તથા તત્રૈવોપાવિશત્ અશંસચ્ચ સૈષા મે પ્રાણસમા,  
 યદ્વિરહા દહન ઇવ દહતિ મામ્ । ઇદં ચ મે જીવિતમપહરતા રાજપુત્રેણ મૃત્યુનેવ નિરુષ્મતાં નીતઃ ।  
 ન ચ રાક્ષ્યામિ રાજસૂનુરિત્યમુષ્મિન્યાપમાચરિતુમ્ ।
- (૨) અસ્તિ ત્રિગર્તા નામ જનપદઃ તત્રાસનૃહિણસ્ત્રયઃ સ્ફીતસારધનાઃ સોદર્યા ધનક-ધાન્યક-  
 ધન્યકાઘ્યાઃ તેષુ જીવત્સુ ન વર્ષ વર્ષાણિ દ્વાદશ દશશતાક્ષઃ ક્ષીણસારં સસ્યમ્, ઔષધ્યા  
 વન્ધ્યાં ન ફલવન્તો વનસ્પતયઃ ક્લીબા મેધા ક્ષીણસ્ત્રોતરુ સ્ત્રવન્ત્યઃ પઙ્કશેષાણિ પલ્વલ્લાનિ,  
 નિસ્યન્દાન્યુત્સમણ્ડલાનિ વિરલીભૂતાં કન્દમૂલફલમ્ ।
- (૩) અસ્તિ શૂરસેનેષુ મથુરા નામ નગરી તત્ર કશ્ચિત્કુલપુત્ર કલાસુ ગણિકાસુ ચાતિરક્તઃ મિત્રાર્થઃ  
 સ્વભુજામાત્રનિર્વ્યૂઢાનેકકલહઃ કલહકણ્ઠક ઇતિ કર્કશૈરભિરપ્યાપિતારણ્યઃ પ્રત્યવાસીત્ । સ  
 ચૈકદા કસ્યચિદાગન્તોશ્ચિત્રકરસ્ય હસ્તે ચિત્રપટં દર્શ । તત્ર કાચિદાલેખ્યગતા  
 યુવતિરાલોકમાત્રેણૈવ કલહકણ્ઠકસ્ય કામાતુરં ચેતશ્ચકાર ।
- (૪) ઇદમાકર્ણ્ય બ્રહ્મારાક્ષસો મામપૂજયત્ । અસ્મિન્નેવ ક્ષણે નાતિપ્રૌઢપુંનાગમુકુલસ્થુલાનિ  
 મુક્તાફલાનિ સહ સલિલબિન્દુભિરમ્બરતલાદપતન । અહં તુ કિંન્વિદમ્ ઇત્યુચ્ચ-  
 ક્ષુરાલોકયન્કમપિ રાક્ષસં કાંચિદજ્ઞના વિચેષ્ટમાનગાત્રીમા કર્ષન્તમપશ્યમ્ ।  
 કથમપહરત્યકામામપિ સ્ત્રિયમનાચારો નૈર્ઋતઃ ઇતિ ગગનગમનમન્દશક્તિશસ્ત્રાતપ્યે ।

- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૮)
- (૧) કિમયં લક્ષ્મીઃ । નહિ નહિ । તસ્યાં કિલ હસ્તે વિન્યસ્તં કમલભસ્યાસ્તુ હસ્ત એવ  
 કમલમ્ ।
- (૨) તાત । કિં દષ્ટાનિ કૃતાન્તવિલસિતાનિ ।
- (૩) અવિમૃશ્યકારિણાં હિ નિયતમનેકઃ પતન્ત્યુનશય પરમ્પરાઃ ।
- (૪) ચિત્રેયં દૈવગતિઃ । અવસરેષુ પુષ્કલઃ પુરુષ્કારઃ ।

પ્ર.૨ કથા અને આખ્યાયિકોના લક્ષણો આપી દશકુમારચરિતમ્ નો સાહિત્ય પ્રકાર યથો. (૧૬)

**અથવા**

પ્ર.૨ દશકુમારચરિતમ્ ના છઠ્ઠા ઉચ્છવાસમાં નિરૂપિત મિત્રગુપ્તનું પાત્રાલેખન કરો. (૧૬)

પ્ર.૩ 'દશકુમારચરિતમ્' ના છઠ્ઠા ઉચ્છવાસમાં નિરૂપિત ધૂમિનીવૃત્તાન્તની સમીક્ષા કરો. (૧૬)

**અથવા**

પ્ર.૩ 'દશકુમારચરિત'ના છઠ્ઠા ઉચ્છવાસને આધારે દંડીનું વાર્તાકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. (૧૬)

પ્ર.૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૨૦)

- (૧) દંડીનું જીવન (૨) 'દશકુમારચરિતમ્' - શીર્ષક  
 (૩) કન્દુક નૃત્ય પ્રસંગ (૪) ગોમિનીનું પાત્રાલેખન